

УДК 330.341.1:338.43:502.131.1

Лісняк С. І., здобувач PhD,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

ІННОВАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ СТАЛОЇ БІОЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Для багатьох країн світу біоекономіка виступає одним із ключових інструментів забезпечення економічної безпеки, екологічної стабільності та формування інноваційних конкурентних переваг. Біоекономіка набуває стратегічного значення як інноваційна модель економічного розвитку, орієнтована на ефективне використання біологічних ресурсів, впровадження екологічно безпечних технологій, розвиток циркулярної економіки та забезпечення ресурсної стійкості.

Особливого значення розвиток сталої біоекономіки набуває в умовах реалізації концепції European Green Deal, яка передбачає досягнення кліматичної нейтральності, декарбонізацію виробництва, розвиток «зелених» технологій та стимулювання інноваційного підприємництва [1; 2; 3; 4]. У межах сучасної європейської політики біоекономіка розглядається як міжгалузєва система, що інтегрує аграрний сектор, біотехнології, відновлювану енергетику, цифрові технології, екологічне управління та стале фінансування. Водночас глобальні трансформації потребують формування нових інноваційних механізмів розвитку біоекономіки, здатних забезпечити адаптацію економічних систем до динамічних змін зовнішнього середовища.

Інноваційні механізми розвитку сталої біоекономіки охоплюють комплекс організаційних, технологічних, фінансових та інституційних інструментів, спрямованих на підвищення ефективності використання ресурсів, впровадження екологічних інновацій та стимулювання розвитку «зелених» ринків. Важливу роль у цьому процесі відіграють цифрові технології, які забезпечують автоматизацію виробничих процесів, цифровий моніторинг ресурсів та оптимізацію управління біоекономічними системами. Одним із ключових механізмів розвитку сталої біоекономіки є цифровізація аграрного сектору та біовиробництва. Впровадження smart-agro технологій, ШІ-аналітики, цифрових платформ управління та GIS-систем сприяє підвищенню продуктивності, зниженню витрат ресурсів та мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище. Особливого значення набуває розвиток автоматизованих систем управління виробництвом та цифрових екосистем, які забезпечують формування

інноваційної моделі агробізнесу [5; 6; 7; 8].

Також, важливим інноваційним механізмом є розвиток циркулярної економіки, яка передбачає повторне використання ресурсів, мінімізацію відходів та впровадження ресурсоефективних виробничих моделей. У межах біоекономіки циркулярні підходи забезпечують ефективніше використання біомаси, розвиток переробки аграрних відходів, виробництво біопалива та формування замкнених виробничих циклів, що сприяє підвищенню екологічної стійкості економіки та зменшенню ресурсної залежності [9].

Не менш важливу роль відіграють фінансово-інвестиційні механізми розвитку сталої біоекономіки. Європейські країни активно використовують зелене фінансування, стале фінансування, ESG-інвестування, зелені облігації та механізми державного стимулювання інноваційних екологічних проєктів. Залучення «зелених» інвестицій забезпечує фінансування розвитку біоенергетики, екологічних технологій, smart-виробництва та інноваційних стартапів. Важливим чинником розвитку сталої біоекономіки є також інтеграція науки, освіти та бізнесу. Формування інноваційних екосистем, розвиток технологічних кластерів, підтримка стартапів та міжнародне наукове співробітництво забезпечують активізацію інноваційної діяльності та підвищення конкурентоспроможності економіки [5; 6; 7].

Для України розвиток сталої біоекономіки є важливим інструментом післявоєнного відновлення економіки, модернізації виробничих систем та інтеграції до європейського економічного простору. Україна володіє значним аграрним, природним та науково-технологічним потенціалом, що створює сприятливі умови для розвитку біоенергетики, органічного виробництва, цифрового агросектору та інноваційного підприємництва. Водночас ефективна реалізація інноваційних механізмів розвитку біоекономіки потребує гармонізації нормативно-правової бази з європейськими стандартами, розвитку системи державної підтримки та активізації інвестиційної діяльності.

Таким чином, інноваційні механізми розвитку сталої біоекономіки формують основу сучасної моделі економічного розвитку, орієнтованої на цифровізацію, екологізацію та ресурсоефективність. В умовах глобальних трансформацій розвиток біоекономіки сприяє підвищенню конкурентоспроможності економіки, забезпеченню екологічної безпеки, розвитку інноваційних екосистем та формуванню стійких моделей господарювання. Для України впровадження сучасних інноваційних механізмів розвитку біоекономіки створює можливості для модернізації національної економіки, забезпечення сталого розвитку та прискорення євроінтеграційних процесів.

Література

1. Будякова, О. Ю. (2025). Біоекономіка як нова модель інноваційного розвитку в контексті відтворення суспільного капіталу. *Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки : Всеукр. наук.-практ. конф.* м. Одеса, ОНУ, 16 жовтня 2025 р. Одеса: ОНЕУ, 2025. С. 12-13.
2. Будякова, О. Ю. (2025). Актуальність навичок з біоекономіки в контексті євроінтеграції. *ACTA NON VERBA: ціннісні орієнтири вищої освіти в контексті євроінтеграції : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Київ, 13-14 березня 2025 р. Українська Асоціація Викладачів і Дослідників Європейської Інтеграції, Київ. 2025. С. 26-31.
3. Будякова, О. Ю. (2024). Біоекономічна трансформація економіки як відповідь на спільні виклики зеленого переходу. *Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами : матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф.*, м. Луцьк, 6 груд. 2024 р. Луцьк : Надстир'я, 2024. Ч. 1. С. 247-249.
4. Методи викладання сталої біоекономіки=Methods of teaching sustainable bioeconomy : навч. посіб. / П. В. Пузирьова. – Київ : КНУТД, 2026. – 108 с. (Видання з паралельним текстом). – Текст укр., англ. – ISBN 978-617-7763-66-5.
5. Пузирьова, П. В. (2025). Методичні підходи до забезпечення сталого розвитку біоекономіки в умовах цифрової трансформації. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2(8), 352-363.
6. Пузирьова, П. В., & Ольшанська О. В. (2025). Перспективи формування екосистеми економіки України на засадах біоекономіки. *Інноваційна екосистема для відбудови України: інтеграція науки, освіти та бізнесу : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції*, 3 жовтня 2025 р., м. Київ. Київ : КНУТД, 2025. С. 295-297.
7. Пузирьова, П. В., & Ольшанська, О. В. (2025). Теоретико-методологічні засади трансформації бізнес-моделей в контексті сталого розвитку у сфері біоекономіки, урбанізації та цифровізації. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2(7), 158-170.
8. Пузирьова, П. В., Власюк, Т. М., & Заріцька, Н. М. (2025). Інтеграційно-трансформаційні механізми фінансового менеджменту розвитку креативних індустрій у контексті подолання майнової нерівності та забезпечення сталого розвитку. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2(5), 340-350.
9. Будякова, О. Ю. (2025). Циркулярна біоекономіка для забезпечення сталого розвитку. *Глобальна безпека та асиметричність світового господарства в умовах нестабільного розвитку економічних систем : матеріали науково-практичної конференції*, м. Кропивницький, 11 грудня 2025 р. / упоряд. І. М. Миценко. Кропивницький : ЦНТУ, 2025. С. 77-81.